

Nr 249.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor samt lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning; given Stockholms slott den 10 juli 1914.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor samt

2) lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

Lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Den, som här i riket å utländsk vara, avsedd för försäljning, eller å emballage, däri dylik vara skall saluhållas, i avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung anbringar beteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, straffes med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse från och med en till och med sex månader.

Lag samma vare, om någon med sådan avsikt här i riket håller till salu utländsk vara, åt vilken genom någon därå eller å dess emballage anbragt beteckning eller genom beteckning å anslag eller skylt, som hör till varan, gives sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige.

Den omständigheten, att beteckning är avfattad på svenska språket eller att såsom beteckning användes avbildning med svenskt motiv, skall ej, även om i sistnämnda fall avbildningen åtföljes av förklarande text, i och för sig anses giva varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige.

Vad i första och andra styckena stadgas skall ej äga tillämpning, då beteckning enligt handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art (generisk beteckning), eller

då, jämte den svenska ursprungsbeteckningen, finnes på tydligt, lätt i ögonen fallande och varaktigt sätt angivet, att varan är av utländskt ursprung.

2 §.

Konungen äge med avseende å främmande stat förordna, att vad i 1 § första och andra styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om beteckning, genom vilken, direkt eller indirekt, vara från Sverige eller från annan främmande stat än den, förordnandet avser, angives vara frambragt eller tillverkad i denna, eller vara från ifrågavarande stat angives vara frambragt eller tillverkad å annan inom denna belägen ort än den verkliga ursprungsorten, såframt icke beteckningen enligt handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art eller densamma åtföljes av en noggrann och med tydliga bokstäver anbragt beriktigande uppgift, som, i händelse varan icke frambragts eller tillverkats inom ifrågavarande stat, skall utmärka det verkliga ursprungslandet och, därest varan frambragts eller tillverkats å annan ort inom samma stat än den angivna, den verkliga ursprungsorten.

Angående beteckningar för vinodlingsprodukter må därvid föreskrivas, att där någon, på sätt i 1 § sägs, använder dylik beteckning beträffande vara, som honom veterligen frambragts eller tillverkats i annan stat eller å annan ort än den, beteckningen angiver, skall, ändå att avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung icke föreligger eller beteckningen enligt handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art, straffbarhet inträda, såframt ej beteckningen åtföljes av beriktigande uppgift, som i första stycket av denna § avses. I fråga om vissa beteckningar för vinodlingsprodukter må ock bestämmas, att straffbarhet skall inträda, även om sådan beteckning åtföljes av beriktigande uppgift, som nu är sagd.

3 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för överträdelse av denna lag, fortsätter samma förbrytelse, skall för varje gång, åtal därför i laga ordning anhängiggjorts, fällas till det straff, som i 1 § sägs; dock må fängelsestraff icke ådömas för längre tid än sammanlagt sex månader.

4 §.

Det åligger allmän åklagare att åtala förbrytelse mot denna lag.

5 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1915.

Förslag

till

**Lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913
angående förbud mot införsel till riket av varor med
oriktig ursprungsbeteckning.**

Härigenom förordnas, att 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning skall erhålla följande ändrade lydelse:

Konungen — — — ursprungsorten.

Beslag — — — nämns.

I överenskommelsen må bestämmas, att i fråga om beteckningar för vinodlingsprodukter ej skall gälla vad i första stycket sägs angående generiska beteckningar; och må i fråga om vissa beteckningar för dylika produkter jämväl stadgas, att vara med oriktig sådan beteckning ej må för försäljning införas, ändå att beteckningen åtföljes av beriktigande uppgift, som i nämnda stycke sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1915.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 6 juni 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med herr ministern för utrikes ärendena ävensom chefen för justitiedepartementet anmälde chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten ett av patentlagstiftningskommittén på grund av befallning i nådigt brev den 13 juni 1913 avgivet, den 25 september 1913 dagtecknat betänkande med förslag till provisorisk lag angående förbud mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor.

Över förslaget hade såväl kommerskollegiet som patent- och registreringsverket avgivit infordrade utlåtanden, varjämte kommerskollegiet, som anbefallts att lämna vederbörande tillfälle att yttra sig

i ärendet, tillika överlämnat till kollegiet inkomna yttranden från Stockholms handelskammare, handelskamrarna i Göteborg, Gävle och Karlstad, Smålands och Blekinge handelskammare, Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare, handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län, Norrbottens läns handelskammare, svenska handelskammaren i London, fullmäktige i Järnkontoret, vilka jämväl ingivit ett utlåtande i ärendet av överingenjören, filosofie doktorn J. A. Brinell, styrelsen för Sveriges allmänna exportförening, Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna handelsförenings förvaltningsutskott, styrelsen för Sveriges hantverksorganisation, svenska pappersbruksföreningen, Sveriges minuthandlares riksförbund samt styrelsen för Sveriges allmänna vin- och spirituosa-handlareförening ävensom en skrift i ämnet från en inhemsk tillverkare av celluloidkragar.

Efter att hava redogjort för det väsentliga innehållet i handlingarna, av vilka ämbetsverkens utlåtanden fogats såsom bilagor, litt. C och litt. D, vid detta protokoll, yttrade föredragande departementschefen:

I den av nästlidet års riksdag antagna, den 4 juni samma år promulgerade lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungs-beteckning äro meddelade bestämmelser, avsedda att hindra import för försäljningsändamål av varor, som äro försedda med vilseledande beteckningar i fråga om varornas ursprungsort. Dessa bestämmelser äro, fränsett vissa i lagen angivna undantag, ovillkorliga vad angår beteckningar, som giva varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, varemot det ankommer på Konungen att efter avtal med främmande stat och under förutsättning av reciprocitet utsträcka bestämmelserna ifråga att med vissa modifikationer gälla även oriktiga ursprungs-beteckningar, varigenom varan direkt eller indirekt angives vara frambragt eller tillverkad i den främmande staten eller å någon inom denna belägen ort.

Medan sålunda bestämmelser finnas, som äro ägnade att förebygga införsel över gränsen av varor med vilseledande ursprungs-beteckning, saknas i stort sett, på sätt patentlagstiftningskommittén framhållit, en lagstiftning, som förhindrar ett anbringande inom landet av oriktig ursprungs-beteckning på saluhållna varor, vare sig dessa äro hit införda eller här tillverkade. Denna lucka i lagen avser det föreliggande förslaget att avhjälpa.

De osunda företeelser på näringslivets område, man här vill söka hämma, äro uppenbarligen en art av illojal konkurrens. Med hänsyn härtill och då en allmän lag mot sådan konkurrens är under utarbetande, lär den lagstiftning, som nu företages mot anbringande å varor

inom landet av oriktig ursprungsbeteckning, böra få karaktären av ett provisorium.

Ett provisoriskt lagstiftande är emellertid ofta förenat med vanskligheter, och, såsom kommittén likasom även kommerskollegium påvisat, hava svårigheterna i detta fall varit ganska betydande. För min del har jag icke blivit övertygad om att man kan i allt godtaga vad kommittén föreslagit.

Det är tre olika slag av oriktig ursprungsbeteckning, som i författningsförslaget beröras, nämligen dels beteckning, som anbragts å importerad, utländsk vara och som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, dels å svensk vara åsatt beteckning, som ingiver föreställning om att varan producerats annorstädes inom Sverige än å den verkliga ursprungsorten, dels ock slutligen å svensk eller utländsk vara anbragt beteckning, varigenom varan antingen oriktigt angives härröra från visst främmande land eller ock betecknas såsom producerad å annan inom detta land belägen ort än den verkliga ursprungsorten.

Vad det förstnämnda slaget av oriktig ursprungsbeteckning beträffar, innebär ett lagstiftande däremot allenast ett fullföljande av 1913 års lags förbud mot import av oriktigt ursprungsbetecknade varor. Sistnämnda lag innefattade som bekant blott en revision av förut bestående lagbestämmelser. Det har emellertid länge inom näringsintresserade kretsar rått en livlig åstundan att få importbestämmelserna kompletterade med föreskrifter till förhindrande därav, att, sedan en vara väl inkommit i landet, den saklöst kunde förses med beteckning, som gav den sken av att vara producerad i Sverige. Att en dylik komplettering av lagstadgandena är önskvärd, synes mig uppenbart, och någon olägenhet av att lagstiftningen nu framföres på detta område lär icke förefinnas.

Annorlunda synes mig förhållandet vara beträffande det andra slaget av oriktig ursprungsbeteckning eller å svensk vara anbragt beteckning, som giver varan sken av att hava producerats på annan svensk plats än den verkliga ursprungsorten. Något allmännare krav på att bestämmelser härom, vilka icke erfordras för att göra importlagens föreskrifter effektiva, skola utfärdas annorledes än som en integrerande del av en blivande lag mot illojal konkurrens har icke försports. Ävenledes synas just på nu ifrågavarande område svårigheterna vid en provisorisk lagstiftning vara mycket stora. Också hava mot kommitténs förslag i förevarande del rests invändningar i flera av de till kommerskollegium inkomna yttrandena. Sålunda har Sveriges allmänna handelsförenings förvaltningsutskott förklarat sig avstyrka lag-

förslaget, i vad det rör varor av svensk tillverkning, såvida icke i lagen intages ett uttryckligt stadgande, att köpmän, som önska angiva sig som försäljare av en i Sverige tillverkad vara, äga rätt att låta anbringa sitt namn eller sin firma jämte sin adress å själva varan eller å det särskilda omslag, som erfordras för varans skydd under förvaring, eller på annat därmed jämförligt sätt. Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare har förordat den föreslagna lagens inskränkning till att avse endast utländska varor, med hänsyn till intresset för en fabrikant att få använda en av honom inarbetad varubeteckning, innehållande namnet å en svensk ort, även å varor, som äro av honom inom landet tillverkade å annan ort. Samma synpunkter hava kommit till uttryck i uttalanden, som avgivits av handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län, Smålands och Blekinge handelskammare, handelskammaren i London, styrelsen för Sveriges allmänna exportförening samt svenska pappersbruksföreningen, vilka samtliga framhålla, att det i större utsträckning, än lagförslaget synes dem medgiva, bör vara tillåtet för en fabrikant att å svenska varor anbringa sin firma eller sitt varumärke, även om däri ingår namnet på annan svensk ort än den verkliga ursprungsorten.

De sålunda mot kommittéförslaget i fråga om svenska ursprungsbeteckningar å svenska varor gjorda erinringarna visa, att förslaget rör sig på ett område, där lagstiftningens uppgift är särdeles vansklighet och grannlaga. Man kan visserligen vara ense med kommittén om behovet av en lagstiftning i förevarande fall. Det lär nämligen icke kunna förnekas, att, såsom kommittén framhåller, även genom användande av oriktiga svenska ursprungsbeteckningar för svenska varor skada kan vållas industrien, handeln och den köpande allmänheten. Men detta torde till sin väsentligaste del gälla sådana inom vårt land relativt sällsynta ortsnamn, som, anbringade å varor av visst slag, antyda en särskilt hög kvalitet, t. ex. Eskilstuna å stålvaror. Stadganden häremot hava emellertid sin naturliga plats i en allmän lag mot illojal konkurrens och synas kunna inrymmas med större fördel i en dylik lag än i en lag, som allenast rör ursprungsbeteckning. Jag anser sålunda, att med införandet av lagbestämmelser mot oriktiga svenska ursprungsbeteckningar å svenska varor bör anstå i avbidan på berörda lag mot illojal konkurrens.

I fråga om det tredje slaget av oriktig ursprungsbeteckning eller oriktigt använda utländska dylika beteckningar synes det mig, på sätt kommittén förordat, vara önskvärt, att åt Konungen beredes rätt att utfärda förordnanden, varigenom oriktigt nyttjande av utländska ur-

sprungs-beteckningar kan förhindras. Härvidlag uppstår emellertid frågan, huruvida det skydd, man sålunda vill giva åt utländska beteckningar, bör avse såväl angivande av ursprungslandet, som beteckning av ursprungsarten, eller med andra ord, huruvida det skall förbjudas icke blott att oriktigt ange en vara såsom härstammande från ett visst land utan även att beteckna en vara såsom härrörande från annan plats inom ursprungslandet än den verkliga ursprungsarten. Om, på sätt jag förordat, inhemska ursprungs-beteckningar skulle bli föremål för skydd endast i den mån, de ange ursprungslandet, kunde det ifrågasättas att göra motsvarande inskränkning även beträffande utländska ursprungs-beteckningar, helst ett tillträde för Sveriges del till Madridkonventionen allenast förutsätter, att mot utländska oriktiga ursprungs-beteckningar inom landet ingripes i samma utsträckning som mot inhemska dylika. Jag anser mig dock icke böra förorda en sådan inskränkning. I lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungs-beteckning göres, i enlighet med Madridkonventionens fordringar i avseende å förhållandena vid gränsen, ingen åtskillnad mellan sådana utländska ursprungs-beteckningar, som ange oriktigt ursprungsland, och sådana, som ange oriktig ursprungsart inom det verkliga ursprungslandet; och redan detta är ett skäl att ej heller i fråga om förhållandena inom landet skilja mellan dessa slag av oriktiga beteckningar. Emellertid har, då jag hyser den uppfattningen, att ursprungs-beteckningar böra i största möjliga utsträckning skyddas, för mig varit avgörande, att någon praktisk olägenhet icke lär uppstå därav, att åt utländska ursprungs-beteckningar beredes ett mera vittgående skydd än åt inhemska. Jag har därför ansett skyddet för utländska ursprungs-beteckningar icke böra givas mindre omfattning än av kommittén föreslagits.

Beträffande lagförslagets särskilda paragrafer, av vilka 1 § och 2 §, första stycket, måst väsentligen omarbetas med anledning av den av mig förordade inskränkningen i lagens räckvidd, torde ytterligare följande vara att omförmåla.

1 §.

Kommittén anför i motiven till föreliggande lagförslag, att den ej ansett det i lagtexten behöva särskilt uttalas, att den, som från en vara, försedd med såväl oriktig ursprungs-beteckning som en densamma beriktigande uppgift, avlägsnar denna senare, därmed gör sig skyldig till ansvar såsom för anbringande av oriktig beteckning. Under framhållande av att det ej sällan förekomme, att det ord, »import» eller dylikt,

utan vars förekomst en vara med oriktig svensk ursprungs-beteckning ej kunnat importeras, efter varans införande utplånades, och att det syntes tvivelaktigt, huruvida enligt förslaget ett dylikt förfarande vore straffbart, har Smålands och Blekinge handelskammare uttalat önskvär-dheten av att ett uttryckligt stadgande därom inrycktes i 1 §. Kommers-kollegium har även förklarat sig anse, att ett dylikt stadgande skulle vara övervägande till gagn. Jag finner det emellertid icke vara erforderligt, att förslaget i berörda avseende ändras. Det är för övrigt att märka, att även om någon tvekan skulle kunna råda, huruvida ett utplånande av en neutraliserande beteckning enligt förslaget bör straffas jämlikt första stycket i 1 §, det dock är uppenbart, att försäljande på vad sätt som helst av varan, då den oriktiga beteckningen ensam kvarstår, är straffbart enligt andra stycket i samma paragraf. Befintligheten av en uttrycklig bestämmelse angående dylikt utplånande i 1 § skulle sålunda kunna tänkas hava praktisk betydelse endast för de säkerligen ytterst säll-synta fall, då på en importerad vara den beriktigande uppgiften borttages och varan sedermera exporteras och i utlandet försäljes av exportören själv.

Det torde vara lämpligt, att i lagen införas uttryckliga bestämmelser om straffminima.

2 §.

För att vinna överensstämmelse med 18 §, första stycket, i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungs-beteckning har jag ansett lämpligt att i andra stycket av 2 § uttryck-ligen angiva, att den där nämnda beriktigande uppgiften måste vara noggrann och med tydliga bokstäver anbragt. Omformuleringen av andra stycket i övrigt har endast haft till syfte att åt innehållet giva en tydligare avfattning.

Kommerskollegiet har påpekat, att enligt vissa befintliga särskilda avtal mellan olika främmande makter vissa beteckningar för vinodlings-produkter icke få, ens om de åtföljas av beriktigande uppgift, användas å andra produkter än sådana, som verkligen härleda sig från den genom beteckningen angivna orten. Med hänsyn till att fråga kan komma att uppstå om tillmötesgående från Sveriges sida av eventuellt framställd fordran på sådant skydd för vissa beteckningar för vinodlingsprodukter, har kollegiet föreslagit uteslutandet av bestämmelsen om neutralisering i 2 §, andra stycket, varigenom möjlighet skulle beredas Konungen att tillmötesgå i detta avseende framställda önsknningar.

Den anförda synpunkten finner jag synnerligen beaktansvärd. För vinnande av det mål, som kommerskollegiet angivit, anser jag det

emellertid vara ändamålsenligare, att i 2 § införes ett särskilt stadgande, varigenom Konungen beredes möjlighet att i fråga om vissa beteckningar för vinodlingsprodukter förordna, att oriktig dylik beteckning ej må kunna på något sätt neutraliseras.

Det tillägg, som jag sålunda föreslagit till 2 §, påkallar en motsvarande ändring av 18 § i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning; och har jag därför låtit uppgöra förslag till ändrad lydelse av sistnämnda lagrum.

4 §.

Särskild föreskrift, att åtal för förbrytelser mot denna lag skall anhängiggöras vid allmän domstol, lärer ej vara erforderlig, utan synes densamma kunna ur förslaget utgå.

5 §.

Handelskammaren i Karlstad har hemställt, att 5 § måtte så ändras, att åklagaren och möjligen även angivaren finge del i böterna, varigenom enligt handelskammarens förmenande lagen skulle bliva mera effektiv. I likhet med kommerskollegium ansluter jag mig emellertid i denna punkt till kommitténs förslag.

Föredragande departementschefen uppläste härefter i enlighet med ovan angivna grunder utarbetade förslag till dels *lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor* och dels *lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning*, vilka förslag voro av den lydelse, bilagorna litt. A och litt. B till statsrådsprotokollet utvisa; och hemställde föredraganden, att lagrådets utlåtande över dessa förslag måtte för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:
Teodor Franzén.

Förslag

till

Lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Den, som å utländsk vara, avsedd för försäljning, eller å emballage, däri dylik vara skall saluhållas, mot bättre vetande och i avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung anbringar beteckning, vilken giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, straffes med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse från och med en till och med sex månader.

Lag samma vare, om någon i sådan avsikt håller till salu utländsk vara med å denna eller dess emballage eller å till varan hörande anslag eller skylt anbragt, honom veterligen oriktig beteckning, varom ovan sägs.

2 §.

Konungen äger med avseende å främmande stat förordna, att bestämmelserna i 1 § skola äga motsvarande tillämpning i fråga om oriktig ursprungsbeteckning, genom vilken vara, svensk eller utländsk, direkt eller indirekt angives vara frambragt eller tillverkad i den främmande staten eller å någon inom denna belägen ort.

Angående beteckningar för vinodlingsprodukter må därvid föreskrivas, att även om oriktig beteckning, som åsatts sådan vara, enligt

handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art (generisk beteckning), eller eljest vid användande av oriktig beteckning avsikt, som i 1 § sägs, ej föreligger, straffbarhet skall inträda, såframt ej beteckningen åtföljes av en noggrann och med tydliga bokstäver anbragt beriktigande uppgift, som, i händelse varan ej frambragts eller tillverkats inom ifrågasvarande stat, skall utmärka det verkliga ursprungslandet och, därest varan genom beteckningen angives vara frambragt eller tillverkad annorstädes inom samma stat än å den verkliga ursprungsarten, denna sistnämnda. I fråga om vissa beteckningar för vinodlingsprodukter må ock bestämmas, att straffbarhet skall inträda, ändå att vid oriktig betecknings användande utan den i 1 § nämnda avsikt beteckningen åtföljes av beriktigande uppgift, som nu är sagd.

3 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för överträdelse av denna lag, fortsätter samma förbrytelse, skall för varje gång, åtal därför i laga ordning anhängiggjorts, fällas till det straff, som i 1 § sägs; dock må fängelsestraff icke ådömas för längre tid än sammanlagt sex månader.

4 §.

Det åligger allmän åklagare att åtala förbrytelse mot denna lag.

5 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915.

*Bil. litt. B.***Förslag**

till

**Lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913
angående förbud mot införsel till riket av varor med
oriktig ursprungsbeteckning.**

Härigenom förordnas, att 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning skall erhålla följande ändrade lydelse:

Konungen — — — ursprungsorten.

Beslag — — — nämns.

I överenskommelsen må bestämmas, att i fråga om beteckningar för vinodlingsprodukter ej skall gälla vad i första stycket sägs angående generiska beteckningar; och må i fråga om vissa beteckningar för dylika produkter jämväl stadgas, att vara med oriktig sådan beteckning ej må för försäljning införas, ändå att beteckningen åtföljes av beriktigande uppgift, som i nämnda stycke sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915.

Bil. litt. C.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 3 oktober 1913 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt patent- och registreringsverket att avgiva underdånigt utlåtande över ett av patentlagstiftningskommittén den 25 därföretgånga september till Eders Kungl. Maj:t överlämnat förslag till lag angående förbud mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor. Till åtlydnad av den nådiga befallningen får patent- och registreringsverket, med återställande av remissakten, i underdånighet meddela, att ämbetsverket icke har något att erinra mot de i lagförslaget intagna bestämmelserna.

Uti den av innevarande års riksdag antagna lag angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning har visserligen förbud stadgats mot införande hit till riket av varor försedda med beteckningar, som giva dem sken av att vara härstädes frambragta, men någon allmän bestämmelse mot att en vara, sedan den hit till riket införts, förses med en beteckning, som ger den sken av svensk vara, eller mot att svenska varor förses med oriktiga ursprungsbeteckningar finnes för närvarande ej. Då saknaden av dylika bestämmelser, enligt vad framkomna uttalanden från representanter för näringslivet ge vid handen, vållar den lojala handeln och industrin stor olägenhet, synes nu föreslagna lagstiftning, som avser att undanröja dessa olägenheter, vara i hög grad av behovet påkallad.

Den i lagförslaget 2 § intagna bestämmelsen utgör ett fullföljande av motsvarande bestämmelser i importlagens 18 §, varigenom avsetts att bereda möjlighet för Sveriges anslutning till den så kallade Madridkonventionen angående undertryckande av oriktiga ursprungsbeteckningar och till avslutande av särskilda överenskommelser härom med stater, som ej biträtt nämnda konvention. Genom dessa bestämmelser kan skydd beredas ej blott för utländska ursprungsbeteckningar här i riket utan även, i vidsträcktaste mån, för svenska ursprungsbeteckningar i utlandet. Med hänsyn till våra allt mera ökade förbindelser med främmande länder och vår allt jämt växande export är detta för vår industri givetvis av stor betydelse.

På grund av bestämmelserna så väl i importlagen som i nu föreliggande lagförslag torde det kunna inträffa, att beteckning, som enligt dessa bestämmelser är att betrakta såsom oriktig ursprungsbeteckning, ingår uti eller utgöres av ett registrerat varumärke eller firmanamn. Denna omständighet torde emellertid ej utgöra hinder för dessa bestämmelsers tillämpning, ty genom registrering av ett varumärke eller ett firmanamn fritages — såsom patentlagstiftningskommittén i sitt förslag till importlagen framhållit — innehavaren av detta märke eller firmanamn ej från skyldigheten att vid begagnandet därav ställa sig föreskrifterna i andra författningar till efterrättelse. Stockholm den 27 november 1913.

Underdånigst

G. LAGERBJELKE. PORTHOS WISTRAND. ERIK KUYLENSTIERNA.

Seth Karlson.

Bil. litt. D.

Stockholm den 24 mars 1914.

Till Konungen.

Sedan patentlagstiftningskommittén, i vars ursprungliga uppdrag ingår att verkställa utredning angående behovet av lagstiftningsåtgärder mot s. k. illojal konkurrens, på grund av befallning i nådigt brev av den 31 juni 1913 jämväl utarbetat och med underdånig skrivelse den 25 sistlidne september till Eders Kungl. Maj:ts överlämnat förslag, jämte motiv, till en provisorisk lag angående förbud mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor, har genom nådig remiss kommerskollegium fått sig anbefallt att, efter det vederbörande lämnats tillfälle yttra sig, avgiva underdånigt utlåtande över nämnda förslag.

Till följd av särskilda skrivelser från kollegium hava yttranden i ärendet avgivits av Stockholms handelskammare, handelskamrarna i Göteborg, Gävle och Karlstad, Smålands och Blekinge handelskammare, Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare, handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län samt Norrbottens läns handelskammare, Svenska handelskammaren i London, fullmäktige i Järnkontoret, vilka tillika överlämnat ett yttrande av överingenjören filosofie doktorn J. A. Brinell, styrelsen för Sveriges allmänna exportförening, Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna handelsförenings förvaltningsutskott, Sveriges hantverksorganisation, Svenska pappersbruksföreningen, Sveriges minuthandlares riksförbund ävensom Sveriges allmänna vin- och spirituosa-handlareförening, varförutom kollegium, som låtit i tidningarna införa tillkännagivande att intresserade ägde att inom viss nu mera tilländagången tid till kollegium inkomma med skriftligen avfattat yttrande i ämnet, mottagit en skrift däri från fabrikören Alf Roman i Stockholm.

Med återställande av remissakten och med överlämnande av övriga till ärendet hörande handlingar, får kollegium såsom underdånigt utlåtande anföra följande.

i Det föreliggande lagförslaget behandlar i 1 § inhemska ursprungsbeteckningar och i 2 § främmande sådana, varefter i övriga paragrafer, 3—5, meddelas allmänna bestämmelser av processuell art.

I motiveringen lämnas särskilt för vardera av nämnda båda olika slag av ursprungsbeteckningar redogörelse för gällande såväl svensk som utländsk rätt.

Såsom ovan redan angivits är här fråga allenast om en provisorisk lagstiftning. Den lag angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, som den 4 juni 1913 utfärdades att träda i kraft den 1 januari innevarande år — av kommittén i motiveringen till nu föreliggande lagförslag benämnd

importlagen — tarvar otvivelaktigt komplettering med en lagstiftning mot användandet inom landet av oriktiga ursprungsbe-teckningar. Vid avgivandet av det förslag, som ligger till grund för importlagen, tillkännagav patentlagstiftningskommittén sin avsikt att i det betänkande angående erforderlig lagstifning mot illojal konkurrens, som det enligt nådigt uppdrag åligger kommittén att avgiva, till behandling upptaga frågan om användandet av oriktiga ursprungsbe-teckningar inom landet. Då omständigheterna nu ansetts påkalla en provisorisk lagstiftning i sistberörda ämne i avbidan på åstadkommande av en allmän lag mot illojal konkurrens, har kommittén framhållit, att såväl i fråga om svenska ursprungsbe-teckningar som beträ-fande utländska dylika ett provisoriskt lagstiftande mot missbruk emellertid vore förenat med vissa vanskligheter, och att därför i sammanhang med infördandet av en allmän lag mot illojal konkurrens de nu föreslagna bestämmelserna kunde behöva i mer eller mindre mån revideras. Vad särskilt angår bestämmelserna mot missbruk av inhemska ursprungsbe-teckningar anför kommittén (sid. 18 f.), hurusom bestämmelsernas lösryckande från övriga stadganden mot illojal konkurrens och särskilt illojal reklam understundom medfört, att åt desamma icke lämpligen kunnat givas det innehåll, som måhända varit önskvärt. Att med bestämdhet säga, i vad mån det förevarande förslaget sålunda är att anse såsom ofullständigt eller eljest bristfälligt, torde, enligt vad kommittén vidare uttalat, icke låta sig göra, förrän lagstiftningen mot illojal konkurrens i andra dess former föreligga till avgörande. Huruvida de nu föreslagna bestämmelserna då fortfarande borde efter eventuella ändringar få kvarstå i särskild lag eller inryckas bland övriga stadganden mot illojal konkurrens, bleve likaledes att i nämnda sammanhang avgöra.

Av de vederbörande, som till kollegium inkommit med yttrande i ärendet, har icke någon uttalat sig mot önskvärdheten eller lämpligheten av en provisorisk lagstiftning i ämnet. I de inkomna yttrandena har avfattningen av det föreliggande lagförslagets särskilda bestämmelser väl i vissa fall föranlett anmärkningar, men i allmänhet har förslaget i huvudsak vunnit anslutning, därvid emellertid från några håll, däribland Sveriges industriförbund och fullmäktige i järnkontoret, uttryckligen framhållits, att det varit hänsyn till förslagets provisoriska karaktär, som föranlett, att man ansett sig kunna godtaga detsamma.

Kollegium håller för sin del för angeläget, att den omfattande och väl ganska svårlösta frågan om åstadkommande av en såvitt möjligt fullständig lagstiftning mot illojal konkurrens icke må fördröja vidtagandet av åtgärder, som, om de också icke kunna utan i sammanhang med genomförande av en mera omfattande systematisk lagstiftning å området ernå full effektivitet, dock i allt fall synas ägnade att i avsevärd mån främja syftet med ifrågavarande lagstiftning eller att med avseende å användandet av oriktiga ursprungsbe-teckningar skydda såväl industri och handel som även den köpande allmänheten samt dymedelst även främja avsättningen av svenska varor. Det är med denna uppfattning kollegium nu övergår till granskning av författningsförslagets särskilda bestämmelser och de i avseende å dessa i de inkomna yttrandena framställda anmärkningar, därvid kollegium dock i allmänhet lämnat å sido anmärkningar av enbart redaktionell art.

1 §.

Enligt bestämmelserna i denna paragraf är icke blott angivandet av svenskt ursprung för en utländsk vara förbjudet utan även angivandet av oriktigt svenskt

ursprung för en vara, som verkligen frambragts eller tillverkats inom Sverige fastän annorstädes än beteckningen utmärker.

För hela paragrafens tillämplighet äro emellertid angivna vissa subjektiva förutsättningar hos gärningsmannen, nämligen dels att denne handlat mot bättre vetande d. v. s. med kännedom om det oriktiga i ursprungsbeteckningen, dels ock att han hyst avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung. Bevisningsskyldigheten i fråga om tillvaron av nämnda subjektiva förutsättningar åligger, såsom kommittén i motiveringen framhåller, åklagaren.

För Sveriges allmänna handelsförening har dess förvaltningsutskott, jämte vitsordande av att en lag sådan som den nu föreslagna genom det stöd den lämnade strävandena att befordra omsättningen av svenska varor otvivelaktigt vore ägnad att medföra stort gagn för den svenska industrien, dock ansett sig ur synpunkten av köpmännens intresse böra anmärka följande: Av vad i motiveringen till 1 § (sid. 24 f.) anförts framginge såsom kommitténs uppfattning, att brott mot lagen *icke i allmänhet* kunde anses föreligga i det fall, att en handlande å emballaget till en vara, som hade sitt ursprung från annan ort än den, varest han dreve sin rörelse, eller å en varan vidhäftad prislapp eller liknande etikett anbragte sitt namn eller sin firma jämte sin adress, men att däremot, om sådan beteckning anbragts omedelbart å själva varan, frågan bleve mera tvivelaktig. Enligt förvaltningsutskottets mening borde en bestämd skillnad i ovannämnda hänseende göras mellan varor av utländskt och svenskt ursprung. I förra fallet borde kravet på förbud mot varje åtgärd, som vore ägnad att vilseleda i fråga om varans ursprung, strängt upprätthållas. Detta vore ju nämligen endast en logisk följd av den tanke, som läge till grund för bestämmelserna i den s. k. importlagen. Beträffande däremot vara, som tillverkats i Sverige, borde uppmärksammas det även av kommittén anförda förhållande, att en köpman, för att angiva, hos vem en vara vore köpt, låte fabrikanten på angivet sätt märka själva varan. Detta förfaringsätt, som torde vare allmänt förekommande, kunde ingalunda i och för sig anses innebära något illojalt. Fördens skull borde i lagen uttryckligen stadgas, att återförsäljare (köpmän), som önska angiva sig som försäljare av en i Sverige tillverkad vara, äga rätt att låta anbringa sitt namn eller sin firma jämte adress å själva varan eller å det särskilda omslag (emballage), som erfordras för varans skydd under förvaring, eller på annat därmed jämförligt sätt. Låte det sig icke göra att i lagen intaga ett sådant stadgande, avstyrktes från Sveriges allmänna handelsförenings sida lagförslaget, i vad det rör varor av svensk tillverkning.

Anmärkningar, likartade dem, som sålunda framstälts särskilt ur synpunkten av köpmännens intresse, hava även i fråga om fabrikanterna i viss mån vunnit uttryck i andra yttranden.

Smålands och Blekinge handelskammare öfvermäler, att inom handelskammaren framstälts det spörsmål, huruvida en fabrikant, enskild man eller bolag, som har huvudkontor eller huvudfabrik på en plats men idkar fabriksrörelse på annat eller skilda andra ställen inom landet och låter förse varor, tillverkade vid en fabrik, med ortsbeteckning som om de blivit tillverkade å platsen för huvudkontoret eller huvudfabriken eller vid annan av fabriken, härigenom bleve straffbar. I sådant fall hade man givetvis, formellt sett, mot bättre vetande försett varan med riktig ursprungsbeteckning. Dock kunde tvekan uppstå, huruvida avsikt att vilseleda förelagat i den mening lagförslaget tagit detta uttryck. Handelskammaren vore emellertid av den åsikt, att det med hänsyn till åtskilliga omständigheter vore synnerligen

betänkligt, om lagen skulle lägga hinder i vägen för ett förfaringssätt sådant som det nu omförmälda. Bestämmande för rättsuppfattningen syntes böra vara, att, då en och samma person eller bolag är ägare till särskilda fabriker inom samma land, denna ägare bör hava rätt åsätta respektive varor beteckning avseende endera av fabrikerna. Ansåges icke denna rätt vara given med den nuvarande formuleringen av 1 §, hemställde handelskammaren om lämplig ändring eller tillägg, som medgäve sådan rätt. I varje fall vore önskligt, att förslaget ställning till ovanberörda spörsmål klargjordes.

Handelskammaren i London framhåller, bland annat, att en fabrikant, som lyckats göra sina varor kända under ett namn, som angiver tillverkningsorten, kan på grund av bristande utrymme, bättre drivkraft eller andra orsaker finna det lämpligt att förlägga tillverkningen å annan ort och borde då ej vara förhindrad bibehålla det namn, under vilket han redan gjort sin tillverkning känd och uppskattad.

Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare, handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län samt styrelsen för Sveriges allmänna exportförening hava gjort uttalanden i samma riktning.

Svenska pappersbruksföreningen, som anser en bestämmelse om förbud mot oriktig svensk ursprungsbeteckning å svensk vara vara i regeln fullt riktig, har vidare anfört, att det emellertid icke sällan inom pappersbruksindustrien, liksom inom åtskilliga andra industrigrenar inträffade, att en fabrikant under förhållanden, som måste anses fullt lojala, låte förse en vara med varumärke, angivande annan ursprungsort än den, där varan tillverkats. Det torde, enligt vad föreningen vidare anfört, icke kunna anses illojalt, att en fabrikant använder varumärke från en fabrik, belägen å annan ort, vilken fabrik på honom överlätit rätten att använda varumärket. Det torde också emellanåt inträffa, att, där en rörelse drives i två olika fabriker, en tillverkning, som vanligen ägt rum i den ena fabriken, överflyttas till den andra, utan att någon förändring i varumärket äger rum. Det kunde också inträffa, att en fabrik av en eller annan orsak måste för tillfället nedlägga hela eller viss del av sin tillverkning och då låter driva sin tillverkning vid annan fabrik men med bibehållande av sitt gamla varumärke. Understundom torde också hava förekommit, att en fabrik, som icke själv kunnat effektuera alla inkomna order, tillfälligtvis låtit en del av leveransen tillverkas vid annan fabrik, men försett den med sitt eget varumärke. Enligt pappersbruksföreningens mening framginge det icke med full tydlighet, huruvida förenämnda förfaringssätt jämlikt lagförslaget vore straffbart. Skulle emellertid förbudet avse även sådant anbringande av oriktig ursprungsbeteckning, som nu omförmäls, vore det att gå väl långt. Ett väl inarbetat varumärke utgjorde ofta en så värdefull tillgång, att det vore hårt att beröva fabriken möjligheten att, i händelse tillverkningen nedlades, realisera densamma genom överlåtelse av varumärkesrätten till fabrik, belägen å annan ort. Även i det fall att tillverkningen överflyttades från en fabrik till en annan, tillhörig samma ägare, eller tillverkningen ägde rum å annan ort med hänsyn till uppehåll i driften vid den ena fabriken, torde någon ändring icke böra ske i för närvarande rådande förhållanden. Med stöd av vad pappersbruksföreningen sålunda anfört har densamma hemställt, att lagförslaget måtte i angivna hänseenden förtydligas eller, om avsikten vore, att de av föreningen omnämnda förfaringssätt skulle drabbas av förbudet, författningsförslaget i detta hänseende ändrades. Då det här, enligt vad föreningen framhåller, endast vore fråga om varumärke, torde rätten att i vissa fall

använda oriktig ursprungsbeteckning endast böra avse anbringande av varumärke, däri viss ursprungsbeteckning funnes angiven.

Kollegium vill här framhålla, att för befogenheten av sådana tillvägagående, som avses i de här ovan närmare omförmälda yttrandena, äro, såsom även av kommitténs motivering framgår, de subjektiva förutsättningarna för 1 §:ns tillämplighet givetvis av största betydelse. Äro icke dessa förutsättningar i förevarande fall bevisligen för handen, föreligger ju ej heller något straffbart förfarande.

Beträffande uppställandet av ifrågakommande subjektiva förutsättningar för straffbarhet och särskilt beviskyldighetens förläggande till åklagaren har visserligen anmärkts, att lagen därigenom icke skulle ernå önskvärd effektivitet. I likhet med kommittén anser emellertid collegium sig icke kunna förorda att, med exempel av den engelska lagstiftningen, ordna beviskyldigheten uti ifrågakommande hänseende sålunda, att det skulle åligga svaranden, om han skall undgå ansvar, att styrka det han handlat i god tro.

Med omförmälade av, hurusom i utländsk rätt, exempelvis i Norge och Tyskland, förekomme stadgande, varigenom möjlighet i större eller mindre utsträckning beredes att, oavsett gärningsmannens goda tro, genom domstol få utfärdat förbud för honom att vidare begagna sig av den oriktiga beteckningen, vid äventyr av ansvar i händelse han överträder förbudet, har kommittén (sid. 27 f.) förklarat sig icke anse lämpligt att i förevarande förslag endast till provisorisk lag emot missbruk av ursprungsbeteckningar upptaga nu omförmälda rättsinstitut, utan håller kommittén före, att med denna fråga bör få anstå, till dess densamma kommer under omprövning i sammanhang med stiftandet av en allmän lag mot illojal konkurrens.

Överingenjören Brinell och fullmäktige i järnkontoret hava förmält sig icke vara övertygade om riktigheten av kommitténs åsikt i sistberörda hänseende.

Kollegium, som anser sig för sin del böra godtaga den ståndpunkt kommittén i detta hänseende intagit, håller vidare före, att åt lagstiftningen i fråga bör givas sådan avfattning, att den i full utsträckning medger Sveriges anslutning till den s. k. Madridkonventionen angående undertryckande av oriktiga ursprungsbeteckningar å handelsvaror. Önskvärdheten av vårt lands anslutning till denna konvention, vartill hänsyn tagits vid avfattandet av såväl importlagen som nu förevarande lagförslag, har i de inkomna yttrandena särskilt framhållits av styrelsen för Sveriges allmänna exportförening och handelskammaren i Gävle. Omfattningen av det skydd, lagstiftningen skänker inhemska ursprungsbeteckningar, torde emellertid i allmänhet vara bestämmande även för det skydd inom landet, som kan ifrågakomma för främmande sådana beteckningar. Då Madridkonventionen innehåller förbud såväl mot angivande av oriktigt ursprungsland som även mot uppgivande av annan ursprungsort inom visst land än den verkliga, och då utländska ursprungsbeteckningar ej torde böra erhålla mera vittgående skydd inom landet än inhemska, vartill kommer, att åtgärder mot missbruk av svenska ursprungsbeteckningar å svenska varor väl utgöra ett givet led i en allmän lagstiftning mot illojal konkurrens, synas omständigheterna påkalla, att, såsom kommittén föreslagit, nu ifrågakommande lagstiftning utsträcker att gälla även angivande av oriktigt svenskt ursprung för svenska varor.

Att med den avfattning kommittén givit 1 § ett otillbörligt intrång i vissa här ovan angivna hänseenden skulle kunna komma att äga rum i den industriidkare och köpmän för närvarande tillkommande befogenhet i fråga om beteckningar å handelsvaror, synes collegium näppeligen vara att befara. Collegium förutsätter

härvid, att lagstiftningen kommer att, med hänsyn särskilt till att här är fråga om ett nytt lagstiftningsområde, handhavas med all varsamhet och med tillbörligt beaktande av motiven till lagen.

Vad angår kommitténs motivering till lagförslaget, vill kollegium i detta sammanhang framhålla, att kollegium icke ansluter sig till kommitténs uppfattning (sid. 26) och att, då fråga är om en fabrikants beteckning av en vara med hans namn eller firma jämte adress, som angiver en oriktig ursprungsbeteckning, en brottslig avsikt torde, vare sig beteckningen anbragts å själva varan eller å etikett eller emballage, nästan alltid föreligga. Även med det av kommittén gjorda medgivande, att undantag härifrån givas, såsom t. ex. om en fabrikant med sin firma och namnet å den ort, där huvudrörelsen bedrivs, märker varor, helt eller delvis tillverkade vid en filial å annan ort, synes kommitténs ifrågavarande uttalande gå längre än förhållandena betinga. Presumtion av brottslig avsikt torde icke här böra uppställas såsom regel.

Enligt motiveringen har kommittén (sid. 20) ansett det vara obehöfligt att i lagtexten särskilt uttala, att, om någon från en vara, försedd med såväl oriktig ursprungsbeteckning som en densamma beriktigande uppgift, avlägsnar denna senare, han därigenom gör sig skyldig till ansvar såsom för anbringande av oriktig beteckning. Smålands och Blekinge handelskammare framhåller däremot såsom önskvärt, att ett dylikt uttalande ägde rum genom ett tillägg till 1 §. En uttrycklig lagbestämmelse uti ifrågavarande hänseende synes kollegium vara övervägande till gagn.

I övrigt har kollegium icke något att erinra i avseende å kommitténs förslag till 1 §.

2 §.

Enligt vad kommittén omförmäler (sid. 33), har inom kommittén varit ifrågasatt, om icke, såsom förhållandet vore i ett stort antal främmande stater, såsom t. ex. England och Norge, förbud mot användandet av oriktiga utländska ursprungsbeteckningar borde stadgas oberoende av särskilt förordnande därom. Av anförda skäl har kommittén emellertid ställt sig å en motsatt ståndpunkt. Vad kommittén till stöd därför anfört synes kollegium vara av beskaffenhet att böra godkännas.

Beträffande innehållet i förevarande paragraf hava de vederbörande, som yttrat sig i ärendet, icke haft något att i sak erinra.

Särskilt inom vin- och konjakshandeln, där missbruk av främmande ursprungsbeteckningar förekomma i stor omfattning, skulle, såsom kommittén i motiven framhåller, den föreslagna lagstiftningen komma att medföra ej obetydligt ändrade förhållanden. De betänkligheter, vilka kunna göras gällande mot denna lagstiftning, hava emellertid synts kommittén böra få vika av bland annat det skäl, att genom bestämmelserna i fråga möjlighet beredes för Eders Kungl. Maj:t att för Sveriges del tillmötesgå de krav från vissa vinproducerande länders sida på skydd i nu förevarande hänseende, som alltmåra framställts under senare år, och som resulterat i särskilda överenskommelser olika stater emellan.

Styrelsen för Sveriges allmänna vin- och spirituoshandlareförening har i sitt yttrande i ärendet förmått, att om också berörda ändring i bestående förhållanden i vissa fall kan bliva betungande för ifrågavarande näringsidkare, så ansåge sig styrelsen likväl böra tillstyrka den föreslagna lagstiftningen, då den vore ägnad att

motverka illojala affärsmetoder och befordra en sund utveckling. Styrelsen förutsatte emellertid härvid, att lagen komme att tillämpas på sätt som i motiveringen till förslaget antyddes, så att möjlighet beredes för neutralisering av de utländska beteckningarna och så att förskärning av utländsk vara icke kommer att nödvändiggöra användandet av inhemsk beteckning.

Vad beträffar rätt till neutralisering av oriktig utländsk ursprungs-beteckning, skulle sådan rätt varda jämlikt förevarande paragraf medgiven även i fråga om vinodlingsprodukter. Kollegium anser sig dock böra fästa uppmärksamheten därå, att enligt vissa befintliga särskilda avtal mellan olika främmande makter dylik neutralisering icke är tillåten beträffande beteckningar å vissa vinodlingsprodukter, utan må beteckningarna allenast användas, så framt produkterna i fråga verkligen härleda sig från den genom beteckningen angivna orten och varan är åtföljd av ursprungsbevis. Då fråga tilläventyrs kan komma att uppstå om tillmötesgående från Sveriges sida av eventuellt framställd fordran på sådant skydd för vissa vinodlingsprodukter, som nyss nämnts, vill det synas kollegium lämpligt, att möjlighet att kunna gå tillmötes även uti nu ifrågavarande hänseende beredes Eders Kungl. Maj:ts och att i detta syfte bestämmelsen i förevarande paragrafs andra stycke om neutralisering uteslutes. Fastställandet av en dylik avfattning av paragrafen förutsätter emellertid givetvis ändring av 18 § importlagen.

Anmärkingar hava i inkomna yttranden framställts mot redaktionen av 2 §. Denna anses nämligen sakna erforderlig tydlighet. Anmärkingar hava i förevarande hänseende framställts av styrelsen för Sveriges allmänna vin- och spirituosa-handlare-förening beträffande paragrafen i dess helhet, av handelskammaren i London och styrelsen för Sveriges allmänna exportförening i avseende å första stycket samt av Stockholms handelskammare i fråga om andra stycket. Vederbörande hava emellertid icke närmare angivit, i vilket avseende förtydligande vore önskvärt. Den mycket koncentrerade form, vari paragrafen är redigerad, torde väl hava givit anledning till anmärkningarna, å vilka kollegium allenast ansett sig böra fästa uppmärksamheten.

5 §.

Enligt denna paragraf skola böter, som ådömas, tillfalla kronan. Jämlikt 16 § importlagen skall av influten straffavgift eller behållen försäljningssumma för förbruten vara hälften tillfalla kronan och hälften tullstatens enskilda pensionsinrättning. En handelskammare har för beredande åt lagen av större effektivitet och på i övrigt anförda grunder tillstyrkt den förändring i lagförslagets 5 §, att åklagaren och möjligen även angivaren skulle erhålla del i böterna.

Kollegium ansluter sig i denna del obetingat till kommitténs förslag.

Med hänsyn till att ej för kort tid lämnas industri och handel att anpassa sig efter lagens bestämmelser, har kommittén i motiveringen uttalat, att tiden för lagens ikraftträdande borde bestämmas till tidigast den 1 januari 1915. Handelskammaren i Göteborg har ock särskilt framhållit angelägenheten av att ur nyss-

nämnda synpunkt tillräcklig tid må komma att lämnas mellan ett eventuellt antagande av lagen och densammes ikraftträdande. Kollegium vill även för sin del betona vikten härav.

Under åberopande av vad här ovan anförts finner kollegium sig alltså kunna tillstyrka, att kommitténs förevarande förslag i huvudsak lägges till grund för en provisorisk lagstiftning i ämnet.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

EMIL HÜBNER.

Föredragande.

C. L. WERNSTEDT.

EINAR MODIG.

Nils Carlsson.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd fredagen den
19 juni 1914.*

Närvarande:

Justitieråden	THOMASSON, SVEDELIUS,
Regeringsrådet	THULIN,
Justitierådet	friherre LEIJONHUFVUD.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över finans-
ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet den 6 juni 1914, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande
skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas över
upprättade förslag till *lag angående förbud i vissa fall mot varors för-
seende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta
varor* samt till *lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913
angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungs-
beteckning.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet
föredragits av byråingenjören i patent- och registreringsverket Axel
Emanuel Hasselrot.

Lagrådet yttrade:

Enligt de remitterade lagförslagen är möjliggjort, att åt utländska
ursprungsbeteckningar kan här i riket varda berett ett mera vittgående
skydd än det, som tillkommer inhemska. Visserligen avse förslagen,
såsom under förarbetena framhållits, att allenast provisoriskt ordna de
förhållanden, som därav beröras; den slutgiltiga lösningen skulle vinnas
först vid genomförandet av den lagstiftning mot illojal konkurrens, som
är under utarbetande. Och till följd av denna provisoriska karaktär
lära några egentliga betänkligheter icke möta att beträffande utländska
beteckningar redan nu giva bestämmelser, som kunna antagas vara i

princip godkända i fråga om inhemska beteckningar men vilkas närmare utformning i sistnämnda hänseende av en eller annan anledning ansetts böra anförtros åt den blivande fullständiga lagstiftningen, likasom i den provisoriska lagen må kunna upptagas stadganden, vilka, om de ock innebära olikheter rörande främmande och inhemska beteckningar, likväl konstaterats icke kunna medföra någon praktisk olägenhet för näringsidkarne inom riket. Men kan det icke anses tydligt och klart, att någotdera av nämnda fall är för handen, synes i den provisoriska lagstiftningen varje olikhet i skyddets omfattning böra undvikas.

Från nu angivna synpunkter torde kunna godkännas vad i först omnämnda lagförslag upptagits dels om straff för oriktig ursprungsbeteckning, då utländsk vara angivits vara frambragt eller tillverkad å annan ort i det främmande landet än den verkliga ursprungsorten inom samma land, och dels att straffbarhet skall i fråga om veterligen oriktig beteckning för vinodlingsprodukt inträda, även om beteckningen är generisk eller avsikt att vilseleda ej föreligger, såframt icke en neutraliserande uppgift åtföljer beteckningen. Annorlunda ställer sig enligt lagrådets mening förhållandet beträffande den jämväl införda bestämmelsen, att Konungen må i fråga om vissa beteckningar för vinodlingsprodukter meddela förordnande, att dylik neutraliserande uppgift icke skall utesluta straffbarhet. Denna bestämmelse var icke upptagen i kommittéförslaget, och i yttranden däröver har framhållits, att kommitténs förslag angående beteckningar för vinodlingsprodukter kunde godkännas under förutsättning, bland annat, att en neutraliserande uppgift medförde straffrihet. Någon utredning, som gendriver detta uttalande, kan icke anses föreligga, och finner sig lagrådet fördenskull icke kunna underlåta att hemställa om sistberörda bestämmelses borttagande ur förslaget. Vinner denna hemställan beaktande, bör naturligtvis den föreslagna ändringen i 18 § importlagen icke ifrågakomma.

Beträffande avfattningen av först omnämnda lagförslag synas några erinringar vara påkallade. Importlagen innehåller i 1 § vissa bestämmelser, avsedda att tjäna till ledning vid avgörandet om oriktig ursprungsbeteckning skall anses föreligga. Sålunda förklaras i andra stycket den omständigheten, att å vara förekommande beteckning är avfattad på svenska språket eller att å vara anbragts avbildning med svenskt motiv, ej skola i och för sig utgöra hinder för varans införande, och i fortsättningen av paragrafen föreskrives, att däri stadgade förbud icke äger tillämpning, bland annat, då den åsatta beteckningen utgör en s. k. generisk beteckning, vilken enligt handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art, eller då jämte den svenska ursprungsbeteckningen å varan finnes på

tydligt, lätt i ögonen fallande och varaktigt sätt angivet, att varan är av utländskt ursprung. Såsom exempel å sådana på svenska språket avfattade beteckningar, som ej borde anses konstituera en svensk ursprungsbeteckning, anfördes i motiven »hellinne» å kragar, »god jul» å brevkort, avbildningar av Stockholms slott å olika slags varor m. m.

Några motsvarande föreskrifter hava icke upptagits i 1 § av förevarande lagförslag, ehuru här naturligtvis ytterst åsyftas detsamma som i importlagen, eller att förhindra anbringandet å utländsk vara av beteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige. Kommittén motiverar denna olikhet därmed, att i de fall, vilka åsyftats med ovan omförmälda föreskrifter, avsikt att vilseleda beträffande varans ursprung icke kan anses vara för handen och att sålunda redan på denna grund varje tillämpning av straffbestämmelsen skall vara utesluten. Att i det övervägande flertalet dylika fall brottslig avsikt icke föreligger torde visserligen vara riktigt, men att så alltid skulle vara förhållandet lärer näppeligen kunna påstås. Vissa uttalanden i kommitténs motiv giva ock vid handen, att kommittén själv ansett den sålunda uppställda regeln icke vara undantagslös. Otänkbart är ju icke, att avsikt att vilseleda är erkänd eller eljest uppenbar, fastän det använda tillvägagångssättet — exempelvis anbringande av beteckningen »hellinne» å kragar — icke i och för sig bör anses giva varan sken av att hava tillverkats i Sverige. Att straff i ett dylikt fall icke bör kunna ådömas är uppenbart, men detta beror icke på någon brist i avseende å de subjektiva förutsättningarna för brottslighet utan därpå att allenast ett försök med otjänligt medel är för handen; en brist i avseende å de objektiva förutsättningarna föreligger.

Det sätt, varpå förslaget velat lösa frågan, måste fördensfull framstå såsom synnerligen oegentligt. Detta visar sig också vid avfattningen av 2 §, där bestämmelsen om generiska beteckningar icke står i något sammanhang med förut givna föreskrifter. Och då uttrycket »beteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige,» naturligtvis bör äga samma betydelse i båda lagarna, och de vägledande föreskrifter till tolkningen av samma uttryck, som givits i importlagen, icke lära utan vidare kunna anses vara normgivande även vid tillämpningen av nu ifrågavarande lag, synes man även av sådan anledning knappast kunna undvara, att samma föreskrifter upptagas även här. Lagrådet hemställer därför, att i sådant syfte förevarande paragraf omarbetas.

Godkännes denna hemställan, kräves en omredigering av 2 § första stycket, därvid avfattningen av 18 § i importlagen synes kunna tjäna

som förebild, ävensom en jämkning av ordalagen i samma paragrafs andra stycke, i vilket man med anslutning till den uppfattning angående generiska beteckningar, som ligger till grund för formuleringen av 1 §, utgått från att användande av dylik beteckning aldrig kan vara förenat med avsikt att vilseleda.

Då vid anbringande av oriktig ursprungsbeteckning avsikt att vilseleda uppenbarligen icke kan vara för handen, med mindre vetskap föreligger, att beteckningen är oriktig, torde uttrycket »mot bättre vetande» i första stycket av 1 § böra utgå. En jämkning i 2 §, där den avser fall, då vilseledande avsikt icke erfordras för straffbarhet, torde för sådan händelse bliva av nöden, så framt icke lagrådets ovan gjorda hemställan om en vidlyftigare omredigering föranleder annan uppställning av paragrafens bestämmelser.

Åt andra stycket av 1 § synes böra givas en något jämkad avfattning, så att mera korrekt uttryckes vad därmed åsyftas eller att första styckets straffbestämmelse skall äga tillämpning jämväl för de fall, att dels å utländsk vara eller dess emballage är anbragt veterligen oriktig beteckning, varom i första stycket sägs, och någon med avsikt, som där nämnts, håller varan till salu, och dels någon med sådan avsikt saluhåller utländsk vara, som å därtill hörande anslag eller skylt betecknas såsom svensk.

I första stycket av 2 § avses i fråga om utländska beteckningar att bereda skydd mot användande av dylika icke blott då därigenom vara skulle oriktigt angivas såsom frambragt eller tillverkad i ett visst främmande land utan även då såsom ursprungsort för vara från ett främmande land skulle framstå annan ort inom landet än den, där varan frambragts eller tillverkats. Om ock förslaget syfte i sistberörda hänseende låter sig utläsas ur lagtexten, synes denna dock härutinnan sakna önskvärd tydlighet, och torde förty lämpligen böra företagas en omredigering för avhjälpan av otydligheten i denna del, därvid ock bör undvikas den oegentlighet, som föreligger i nuvarande avfattning, att här skulle kunna vara fråga om svensk vara.

Vid den omformulering av kommitténs förslag, som vidtagits i andra stycket av 2 §, har detsamma erhållit en sådan avfattning, att straffbarhet i där avsedda fall skulle inträda endast under förutsättning, att den oriktiga beteckningen åsatts en vinodlingsprodukt, och således icke om en vara, som ej utgjorde en dylik produkt, betecknades såsom sådan från ett visst land eller en viss ort inom detta. Då denna ändring uppenbarligen icke kan vara avsedd, torde en jämkning i ordalagen böra äga rum.

På sätt kommittén framhållit lärer efter ett eventuellt antagande av lagförslaget icke alltför kort tid böra stå industri och handel till buds för att anpassa sig efter lagens bestämmelser. Med hänsyn till det dröjsmål med förslagets slutliga behandling, som riksdagsupplösningen måst medföra, synes det fördenskull kunna ifrågasättas, huruvida icke den föreslagna tiden för lagens ikraftträdande borde något framflyttas, exempelvis till den 1 april 1915.

Ur protokollet:

Gunnar Fogelmarck.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 juli
1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för justitiedepartementet anmälde chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten, lagrådets utlåtande över de genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni 1914 till lagrådet remitterade förslagen till

- 1) lag angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 18 § i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll yttrade föredragande departementschefen:

Vad först beträffar den på tillstyrkan av kommerskollegium i förstnämnda förslag införda bestämmelsen om rätt för Konungen att förklara oriktigt användande av vissa beteckningar för vinodlingsprodukter straffbart, även om sådan beteckning åtföljes av beriktigande uppgift, anser jag, att om än, såsom lagrådet påvisat, erinringar mot en dylik bestämmelse kunna göras och i någon mån förekommit under utredningen i ärendet — dock blott i ett enda yttrande — övertvägande skäl tala för att bibehålla sagda bestämmelse. Densamma är ju endast avsedd att beträffande vissa beteckningar för vinodlingsprodukter möjliggöra ett undantag från vad som i regel skall gälla om såväl sådana beteckningar som andra av förevarande lagstiftning berörda beteckningar, och då fråga uppstår om stadgande av ett dylikt undantag, kommer utan tvivel största möjliga hänsyn att ägnas åt de därav närmast berörda svenska näringsidkarnas berättigade intressen. Att emellertid, i den mån nämnda hänsyn det medgiver, Konungen skall kunna i enlighet med omförmälda bestämmelse åt vissa beteckningar för vinodlingsprodukter meddela ett skydd av samma omfattning som det, dylika beteckningar i flera andra länder åtnjuta, synes ej vara ägnat att framkalla några avgörande betänkligheter; och då genom ett förordnande härom fördelar för Sveriges del torde kunna vinnas, finner jag icke tillräcklig anledning frångå min förut uttalade åsikt angående lämpligheten av ifrågavarande bestämmelse.

De övriga erinringar, som lagrådet framställt mot det förstberörda förslaget, har jag ansett böra i huvudsak iakttagas, och har i sådant syfte detta förslag blivit inom finansdepartementet omarbetat.

Sälunda har i 1 § första stycket uttrycket »mot bättre vetande» fått utgå samt andra stycket något omformulerats för vinnande av det syfte lagrådet angivit. Vidare hava i 1 § upptagits bestämmelser motsvarande dem, som enligt 1 § importlagen dels tjäna till ledning vid avgörande av vilka beteckningar skola kunna anses giva en vara sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige dels angiva, att en dylik beteckning är tillåten, om den på visst sätt beriktigas.

2 § första stycket har i anslutning till den ändrade lydelsen av 1 § omformulerats, varvid även den otydlighet och oegentlighet, lagrådet ansett förefinnas, avhjälpes. Den nu föreslagna avfattningen är nära överensstämmande med lydelsen av 18 § importlagen.

Att såväl i detta stycke som i 1 § vissa krav uppställts på beskaffenheten av den beriktigande uppgiften utesluter naturligtvis icke, att även en beriktigande uppgift av annan beskaffenhet kan såsom bevis på frånvaron av brottslig avsikt utesluta straffbarhet. Men uppfyller en beriktigande uppgift de angivna fordringarna, skall, även om möjligen

avsikt att vilseleda föreligger, straffbarhet icke kunna inträda. Enligt 2 § andra stycket, liksom enligt motsvarande bestämmelser i det remitterade förslaget, förhåller det sig härutinnan såtillvida annorlunda, att en beriktigande uppgift enligt första punkten kan hava betydelse endast om den är av föreskriven beskaffenhet och enligt andra punkten icke under några förhållanden utesluter straffbarhet.

Den omformulering, 2 § andra stycket undergått, har betingats av anslutningen till lagrådets uppfattning om möjligheten att använda även en generisk beteckning i avsikt att vilseleda. Vad som enligt den nu föreslagna lydelsen stadgas därom, att straffbarhet skall kunna inträda, jämväl då avsikt att vilseleda icke föreligger eller en använd beteckning är generisk och alltså en av de i förslagets föregående bestämmelser angivna förutsättningarna för straffbarhet brister, är givetvis avsett att äga tillämpning, även om i båda dessa hänseenden de förut bestämda förutsättningarna för straffbarhet brista, i det att en generisk beteckning användes utan avsikt att vilseleda.

Slutligen har tidpunkten för lagens ikraftträdande på de av lagrådet anförda skäl framskjutits till den 1 april 1915, vilken tidsbestämning även intagits i lagförslaget angående ändrad lydelse av 18 § i importlagen.

Föredragande departementschefen uppläste härefter de i enlighet med det avgivna yttrandet avfattade lagförslagen och hemställde, att desamma måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Teodor Franzén.
